

Sygnatura akt VIII Ga 265/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lipca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Leon Miroszewski

Sędziowie: SO Patrycja Baranowska

SO Agnieszka Kądziołka

Protokolant: st. sekr. sąd. Joanna Witkowska

po rozpoznaniu w dniu 19 lipca 2017 r. w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. S.

przeciwko M. J.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej poprzez pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 16 marca 2017 r. sygnatura akt XI GC 543/14

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I tylko o tyle, że ustawowe odsetki za opóźnienie od zasądzonej kwoty 5100 zł (pięć tysięcy sto złotych) zasądza od dnia 5 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty, oddalając powództwo w pozostałym zakresie;

II. oddala apelację w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 900 zł (dziewięćset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO (...)SSO (...)SSO (...)

Sygn. akt VIII Ga 265/17

UZASADNIENIE

Powódka M. S. wniosła o zasądzenie od pozwanego M. J. kwoty 5.100 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 28 czerwca 2012 r. do dnia zapłaty oraz złożyła wnioszek o zasądzenie kosztów procesu wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że w następstwie zdarzenia komunikacyjnego w dniu 7 kwietnia 2012 r. uszkodzeniu uległ pojazd marki B. (...) o nr. rej. (...), stanowiący własność poszkodowanych E. i A. M.. Sprawcą zdarzenia był M. J.. Na mocy umowy przelewu wierzytelności z dnia 21 kwietnia 2012 r. powódka nabyła na swoją rzecz wierzytelność związaną z likwidacją szkody. W następstwie jej zgłoszenia, Towarzystwo (...) Company SE w R., którego pełnomocnikiem w Polsce jest (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S., wszczęła postępowanie

likwidacyjne. Uznała swoją odpowiedzialność za powstałą szkodę i wypłaciła odszkodowanie w łącznej wysokości 1625,86 złotych. Zdaniem powódki pozwana nie pokryła wszystkich kosztów naprawy - do zapłaty z tego tytułu pozostała kwota 1921,10 złotych. Powódka wskazała również, że w związku z zaistniałą szkodą poszkodowany korzystał w okresie 32 dni z pojazdu zastępczego, który był mu niezbędny do wykonywania czynności zawodowych oraz w życiu prywatnym. W tym czasie poszkodowany nie dysponował innym pojazdem, którym mógłby zastąpić ten uszkodzony. Koszt najmu określono na kwotę 9286,50 złotych, gdzie stawka dzienna wynosiła 250 złotych za dobę. Strona pozwana zweryfikowała okres najmu do 3 dni, a dobową stawkę do kwoty 184,50 złotych i z tego tytułu wypłaciła odszkodowanie w kwocie 553,50 złotych. Powódka zastrzegła możliwość rozszerzenia żądania pozwu na dalszym etapie postępowania, względnie dochodzenia pozostałej wartości roszczeń w drodze odrębnego powództwa.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniosł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że kwestionuje stawkę oraz okres najmu. Zauważył, że wydatki konieczne na wynajem samochodu zastępczego to czynsz najmu za pojazd o zasadniczo podobnej klasie do pojazdu uszkodzonego albo zniszczonego, ustalony wg stawki najmu obowiązującej na danym rynku lokalnym. Zdaniem pozwanego A. M. wynajął auto w wyższej klasie - zbyt luksusowe, przez co droższe. Jeżeli zaś chodzi o długość najmu, to pozwany wskazał, że w 2012 r. mieszkał w pobliżu A. M. i wielokrotnie widział jak w okresie serwisowania kierował uszkodzony pojazd. Dalej wskazał, że jeżeli uszkodzeniu uległy jedynie nakładka, listwa zderzaka, kierunkowskaz oraz błotnik, to samochód był całkowicie sprawny i możliwa była dalsza jego eksploatacja. W konsekwencji podczas oczekiwania na części zamienne nie było potrzeby posługiwania się pojazdem zastępczym. W opinii pozwanego konieczny i uzasadniony czas najmu to 3 dni.

Wyrokiem z dnia 16 marca 2017 r. Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie zasądził M. J. na rzecz powódki M. S. kwotę 5.100 złotych z odsetkami ustawowymi od dnia 28 czerwca 2012 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty; zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.972 zł tytułem zwrotu kosztów procesu; nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie kwotę 53,60 zł tytułem nieuiszczonych kosztów procesu.

Wyrok został oparty o następujące ustalenia faktyczne:

W dniu 7 kwietnia 2012 r. doszło do kolizji drogowej, na skutek której uszkodzeniu uległ pojazd marki B. (...) (segment (...)) o numerze rejestracyjnym (...), stanowiący własność poszkodowanych E. i A. M.. Odpowiedzialną za kolizję oraz powstałą w jej wyniku szkodę był M. J., który posiadał ubezpieczenie z tytułu odpowiedzialności cywilnej w Towarzystwie (...) Company SE w R., którego pełnomocnikiem do spraw likwidacji szkód na terenie Polski jest (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S.. Za dokonane wykroczenie M. J. otrzymał mandat karny, który przyjął. Uszkodzeniu uległy: błotnik przedni prawy, kierunkowskaz przedni prawy, listwa ochronna, nakładka zderzaka przedniego oraz listwa podreflektorowa. Zbity klosz kierunkowskazu spowodował, że pojazd miał ostre krawędzie i nie powinien być dopuszczony do dalszego ruchu. Szkada została zgłoszona 12 kwietnia 2012 r.

Dnia 7 kwietnia 2012 r. poszkodowany zlecił zakładowi (...) naprawę uszkodzonego pojazdu. W dniu 13 kwietnia 2012 r. warsztat naprawczy otrzymał protokół szkody i tego dnia można było rozpocząć serwis. Naprawa pojazdu, uwzględniając dwa dni technologicznego czasu naprawy oraz dzień na zakup kierunkowskazu i listwy ochronnej, powinna zakończyć się w dniu 16 kwietnia 2012 r. Zgodnie z kosztorysem wyżej wymienionego zakładu koszt naprawy wyniósł łącznie kwotę 3546,96 złotych, przy zastosowaniu stawki 140 zł za roboczogodzinę. Naprawa nie przywróciła pojazdu do stanu przed szkodą. W czasie naprawy A. M. nie korzystał z uszkodzonego samochodu.

Dnia 7 kwietnia 2012 r. S. S. wynajął E. M. pojazd zastępczy marki C. (...) o numerze rejestracyjnym (...). Strony ustaliły dobową stawkę najmu na kwotę 250,00 złotych. Pojazd zastępczy był użytkowany przez 32 dni, generując łączny koszt najmu w wysokości 9.840,00 złotych. Pojazd zastępczy był poszkodowanemu niezbędny do dojazdów do pracy oraz

w życiu prywatnym - dziennie przejeżdżał średnio około 200 kilometrów. W tym czasie uszkodzony nie posiadał innego pojazdu, który mógłby użytkować w zastępstwie pojazdu uszkodzonego.

Dnia 10 maja 2012 r. S. S. wystawił E. i A. M. fakturę VAT na kwotę 13.694,46 złotych, z czego kwota 9.840,00 złotych tytułem najmu pojazdu zastępczego, a kwota 3.546,96 złotych tytułem naprawy uszkodzonego samochodu. Termin płatności faktury upływał w dniu 24 maja 2012 r.

W dniu 21 kwietnia 2012 r. E. i A. M. przelali na M. S. wierzytelność przysługującą im z tytułu OC(AC) sprawcy, w związku ze szkodą komunikacyjną z dnia 7 kwietnia 2012 r. zarejestrowaną w (...) Serwis spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S. pod numerem (...).

Pismem z dnia 11 maja 2012 r. powódka wezwała (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w S. do zapłaty kwoty 13.694,46 złotych tytułem naprawienia przedmiotowej szkody. Tytułem naprawy pojazdu (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. przyznała odszkodowanie w kwocie 960,99 złotych, następnie decyzją z dnia 28 maja 2012 r. przyznała dopłatę w wysokości 1.218,37 złotych, z czego 664,87 złotych tytułem naprawy pojazdu, a 553,50 złotych tytułem najmu pojazdu zastępczego, uznając tym samym 3 dni najmu przy dobowej stawce wynoszącej 184,50 złotych.

Koszt naprawy uszkodzonego pojazdu do stanu sprzed szkody, wykonanej zgodnie z technologią producenta to 3.511,87 złotych, natomiast koszt przywrócenia pojazdu do stanu sprzed szkody to 1.864,84 złotych. Uzasadniony okres najmu pojazdu zastępczego to 9 dni roboczych (uwzględniając dni wolne od pracy- sumarycznie 13 dni). Dobowa stawka wynajmu pojazdu zastępczego z segmentu klasy (...) w 2012 r. kształtowała się w przedziale kwot: 255-314 złotych netto (dla najmu 1-4 dniowy) i 245-294 złotych netto (dla najmu 5-15 dni).

Stan faktyczny sprawy, przytoczony wyżej, Sąd Rejonowy ustalił na podstawie dokumentów złożonych do akt sprawy, w tym znajdujących się w aktach szkody. Ich prawdziwość nie była kwestionowana przez strony, zaś Sąd Rejonowy nie dopatrzył się przyczyn uniemożliwiających nadanie im mocy dowodowej. Ustalenia faktyczne co do konieczności posiadania, używania samochodu zastępczego, czasu trwania najmu, stawek za najem i okoliczności zawarcia umowy przelewu wierzytelności Sąd Rejonowy oparł również na zeznaniach świadka A. M.. Świadek zeznał, że uszkodzony pojazd był mu niezbędny do wykonywania czynności zawodowych, tj. dojazdów do klientów na terenie województwa (...) oraz w życiu rodzinnym. Sąd Rejonowy zeznania te uznał za spójne i korespondujące z pozostałym materiałem w sprawie, w tym z fakturą VAT, umową cesji wierzytelności i złożonym uprzednio oświadczeniem.

Okoliczności faktyczne w istotnych dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy kwestiach Sąd Rejonowy ustalił głównie w oparciu o opinię biegłego sądowego z zakresu techniki samochodowej W. S.. Strona powodowa wniosła zastrzeżenia do powyższej opinii, na skutek których biegły złożył ustną opinię uzupełniającą. Opinia sporządzona została przez osobę o odpowiednich kwalifikacjach, w oparciu o zgromadzony materiał oraz zawierała precyzyjne wnioski, które zostały logicznie uzasadnione. W kwestii ustalenia zasadnego okresu najmu pojazdu zastępczego, determinowanego uzasadnionym i niezbędnym czasem trwania naprawy uszkodzonego samochodu, Sąd Rejonowy podzielił ustalenia i wnioski biegłego, że uzasadniony czas trwania najmu pojazdu zastępczego winien wynieść dziewięć dni roboczych, a uwzględniając dni wolne od pracy – trzynaście. Biegły ustalił, że przy ośmiogodzinnym czasie pracy i współczynniku korekty czasu pracy na poziomie wynoszącym 0,7, technologiczny czas naprawy winien wynieść dwa dni robocze. Technologiczny czas naprawy nie jest jednak tożsamy z faktycznym czasem trwania naprawy. Należy jeszcze wziąć pod uwagę inne elementy, chociażby czas, który jest niezbędny do sprowadzenia części. Uzasadniony czas naprawy winien więc wynieść łącznie dziewięć dni, lecz ze względu na to, że w tym okresie wystąpiły dni wolne od pracy, to łączny okres uzasadnionego najmu pojazdu zastępczego nie powinien przekroczyć trzynastu dni.

W oparciu o opisane ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy powództwo uznał za zasługujące na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy mając na uwadze zeznania pozwanego złożone na rozprawie odniósł się do odpowiedzialności pozwanego co do zasady. W tym względzie wskazał, że na rozprawie w dniu 7 listopada 2016 r. M. J. zeznał, że ze względu na czas świąt oraz agresję drugiego kierowcy przyjął mandat. Sąd Rejonowy uznał, że przyjmując zaproponowany mu mandat karny pozwany uznał swoje sprawstwo w zakresie popełnienia wykroczenia. Przyjęcie

mandatu karnego nie jest wiążące dla sądu cywilnego, który jak to wynika z art. 11 k.p.c. jest związany tylko wyrokami skazującymi wydanymi w postępowaniu karnym, ale rodzi domniemanie faktyczne, że osoba ukarana takim mandatem naruszyła przepisy ruchu drogowego i odpowiada za skutki zdarzenia. W rozpatrywanej sytuacji, z chwilą przyjęcia przez M. J. mandatu karnego, funkcjonariusze policji zakończyli swoje czynności, stąd też Sąd Rejonowy uznał, że M. J. był sprawcą przedmiotowej kolizji.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy wskazał art. 415 k.c., dalej nadmienił, iż w przypadku samoistnego posiadacza pojazdu mechanicznego ustawodawca wprowadził zaostrożony reżim odpowiedzialności oparty na zasadzie ryzyka (art. 436 k.c.), jednakże § 2 wskazanego przepisu przewiduje, iż w sytuacji zderzenia się mechanicznych środków komunikacji poruszanych za pomocą sił przyrody wymienione osoby mogą wzajemnie żądać naprawienia poniesionych szkód wyłącznie na zasadach ogólnych, a więc odpowiedzialność tych podmiotów oparta jest na zasadzie winy. Mając powyższe na uwadze Sąd Rejonowy uznał, że w przedmiotowej sprawie podstawą rozstrzygnięcia były przepisy dotyczące odpowiedzialności na zasadzie winy i w przedstawionym zakresie należało dokonać oceny odpowiedzialności cywilnej uczestników zdarzenia. W oparciu o wyżej przedstawione rozważania Sąd Rejonowy przyjął, że winę za zaistniałe zdarzenie ponosi pozwany M. J..

Z kolei wysokość odszkodowania Sąd Rejonowy ustalił według reguł określonych w art. 363 k.c. i art. 361 k.c., w oparciu o opinię biegłego sądowego. Biegły powołany w sprawie ustalił niezbędny i ekonomicznie uzasadniony koszt naprawy uszkodzonego pojazdu na kwotę 3.511,87 zł, z kolei uzasadniony czas najmu określił na 13 dni (uwzględniając dni wolne od pracy). Dla tak wskazanego przedziału czasowego dobową stawka winna wynieść od 245 złotych do 294 złotych netto. Sąd Rejonowy zauważył na tle opinii biegłego, że przyjęta w umowie stawka, a więc 250 złotych netto, zawierała się w przedziale stawek za najem tej klasy pojazdów na lokalnym rynku w 2012 r., wobec czego należy uznać, że koszt najmu pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą.

Podsumowując Sąd Rejonowy wyjaśnił, że z uwagi na to, że koszt naprawy uszkodzonego pojazdu oraz najmu pojazdu zastępczego jest wyższy, aniżeli kwota dochodzona niniejszym pozwem (odpowiednio: 3511,87 złotych i 3997,50 złotych), również po uwzględnieniu dokonanej przez Towarzystwo (...) Company SE w R. wypłaty odszkodowania w łącznej wysokości 2.179,36 złotych, Sąd Rejonowy na podstawie art. 415 k.c. w zw. z art. 436 § 2 k.c. zasądził od pozwanego na rzecz powódki całą dochodzą kwotę, to jest 5.100 złotych. Odsetki Sąd pierwszej instancji zasądził na podstawie 817 k.c. zgodnie z żądaniem pozwu wyjaśniając, że żądanie w zakresie odsetek i wskazywany termin płatności nie był kwestionowany przez pozwanego, nie narusza on także obowiązujących przepisów.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania Sądu pierwszej instancji oparte zostało na art. 98 § 1 i 3 k.p.c. - Sąd zasądził na rzecz powódki jako wygrywającej sprawę od pozwanego opłatę sądową (255 zł), koszty zastępstwa procesowego (zgodnie z §6 ust.4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu), opłatę skarbową od pełnomocnictwa (17zł) oraz wynagrodzenie biegłego (1500 zł) – łącznie 2972 złotych. Ze względu na to, że ze środków Skarbu Państwa zostały pokryte tymczasowo wydatki na opinię biegłego, Sąd Rejonowy na podstawie art. 113 w zw. z art. 83 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa –Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie od pozwanego kwotę 53,60 złotych.

Apelację złożyła strona pozwana, wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Skarżący wskazał na naruszenie przez Sąd pierwszej instancji przepisów postępowania, mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, tj. :

1. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 316 § 2 k.p.c. poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów, przejawiające się uznaniem, iż należący do E. i A. M. samochód marki B. z powodu uszkodzeń, jakich doznał w wyniku kolizji z pojazdem pozwanego M. J., nie powinien zostać dopuszczony do ruchu, ze względu na zбитy klosz kierunkowskazu, a co uzasadniać miało konieczność wynajęcia przez pokrzywdzonych samochodu zastępczego, podczas gdy przybyły

na miejsce zdarzenia patrol policji nie zatrzymał dowodu rejestracyjnego tegoż samochodu, co byłoby konieczne w przypadku rzeczywistej niezdatności pojazdu do ruchu;

2. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 316 § 2 k.p.c. polegające na ustaleniu, iż pomimo, że faktyczny czas trwania naprawy wyżej wymienionego pojazdu, wskazany przez biegłego, powinien wynosić 2 dni robocze, to zasadnym jest uwzględnienie innych elementów wpływających na jego długość, jak czas potrzebny na sprowadzenie części zamiennych, co uzasadniać ma aż 9 - dniowy czas przewidziany na jego dokonanie, pomimo tego, że wobec braku przeszkód do dalszego poruszania się tym pojazdem już po kolizji jego właściciele mogli bez trudu zaplanować naprawę taki sposób, aby rzeczywiście trwała 2 dni robocze (pojazd nie miał uszkodzeń eliminujących go z ruchu drogowego);

3. błąd w ustaleniach faktycznych, mianowicie błędne przyjęcie jako uzasadnionej stawki dobowej najmu pojazdu zastępczego w wysokości 250 zł, podczas gdy w rzeczywistości przedmiotem najmu pomiędzy powódką a właścicielem uszkodzonego samochodu był pojazd C. (...) o standardzie znacząco odbiegającym od standardu prezentowanego przez pojazdy segmentu D, oferowane przez wypożyczalnię na rynku (...) w owym czasie, a przyjęte przez biegłego sądowego w celach porównawczych.

Strona powodowa złożyła odpowiedź na apelację, w której domagała się oddalenia apelacji jako bezzasadnej oraz zasądzenia od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego wg norm przepisanych. W uzasadnieniu odpowiedzi na apelację powódka nie zgodziła się zarzutem naruszenia w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 316 § 2 k.p.c. wskazując, że dokonana przez Sąd Rejonowy ocena dowodów nie uchybia podstawowym regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów. Przedstawiła także argumenty dla których nieuzasadniony pozostaje zarzut błędu w ustaleniach faktycznych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja, mimo opisanych niżej uchybień Sądu pierwszej instancji, okazała się uzasadniona jedynie w części obejmującej zasądzone odsetki.

Na wstępie uzupełnić należy uzasadnienie Sądu Rejonowego poprzez wskazanie, że przedmiotem żądania pozwu w niniejszej sprawie była kwota 5100 zł, na którą składały się należności z dwóch tytułów :

- 2550 zł z tytułu zwrotu kosztów wynajmu pojazdu zastępczego,
- 2550 zł tytułu zwrotu kosztów naprawy pojazdu.

Z twierdzeń pozwu wynika przy tym, że roszczenie powódki z tytułu zwrotu kosztów naprawy pojazdu wynosi 3546,96 zł z podatkiem VAT, ubezpieczyciel zapłacił z tego tytułu 1625,86 zł, do zapłaty pozostaje kwota 1921,10 zł. Ponadto powódce przysługuje roszczenie z tytułu zwrotu kosztów wynajmu pojazdu następczego wynoszące 9840 zł (32 dni x 250 zł + 23% VAT), ubezpieczyciel zapłacił z tego tytułu 553,50 zł, do zapłaty pozostaje kwota 9286,50 zł.

Powyższe uzupełnienie jest nieodzowne z uwagi na to, iż mimo tak skonstruowanego żądania Sąd pierwszej instancji uwzględnił powództwo w całości wskazując jednocześnie, że skoro ustalony w toku procesu za pomocą z dowodu opinii biegłego łączny koszt naprawy pojazdu uszkodzonego oraz najmu pojazdu zastępczego (odpowiednio: 3511,87 zł i 3997,50 zł) jest wyższy aniżeli kwota dochodzona niniejszym pozwem, wynosząca 5100 zł, to należy zasądzić całą objętą żądaniem pozwu kwotę.

Sąd odwoławczy dostrzegł, że w tym miejscu Sąd Rejonowy rażąco uchybił jednej z naczelnych, obowiązujących w postępowaniu cywilnym zasad wyrokowania, wyrażonej w art. 321 § 1 k.p.c., zgodnie z którym Sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie. Sąd Rejonowy zasądził bowiem z tytułu najmu pojazdu kwotę wyższą niż objęta żądaniem kwota 2550 zł i jednocześnie zaniechał oddalenia powództwa co

do części żądania z tytułu kosztów naprawy pojazdu, które uzasadnione było jedynie do kwoty 1886,01 zł, a powódka żądała z tego tytułu 2550 zł.

Strona skarżąca w apelacji nie podniosła zarzutu naruszenia art. 321 § 1 k.p.c. W doktrynie i orzecznictwie podkreśla się, że Sąd drugiej instancji może z urzędu uwzględnić naruszenie art. 321 § 1 k.p.c. przez Sąd pierwszej instancji tylko w przypadku, gdy doprowadziło to do nieważności postępowania (art. 378 § 1 k.p.c.) [por. wyr. SN z 26.3.2013 r., II PK 216/12 oraz wyr. SN z 19.3.2008 r., I PK 244/07]. Naruszenie art. 321 § 1 k.p.c. powoduje nieważność postępowania tylko wówczas, gdy jest spełniona jedna z przesłanek określonych w art. 379 k.p.c. W literaturze wskazano, że może to powodować nieważność postępowania, gdy Sąd pozbawi drugą stronę prawa do wysłuchania.

Taka sytuacja jednakże nie wystąpiła w niniejszej sprawie. Wysokość roszczeń powódki, zarówno z tytułu najmu pojazdu zastępczego, jak i z tytułu kosztów naprawy pojazdu, została ustalona za pomocą dowodu z opinii biegłego sądowego, który ustalił koszty najmu pojazdu zastępczego na kwotę znacznie przewyższającą żądanie pozwu, opinia ta została doreczona obu stronom procesu, po czym obie strony odniosły się do wniosków opinii, uzasadniających zasadność żądania powódki z tytułu najmu pojazdu zastępczego na kwotę przewyższającą żądanie pozwu. Podniesione przez stronę pozwaną zarzuty pod adresem dowodu z opinii biegłego sądowego dotyczyły więc nie tylko zakresu żądania objętego pozwem, ale także roszczenia powódki przewyższającego żądanie pozwu. Tym samym nie wystąpiła wspomniana na wstępie nieważność postępowania, spowodowana uchybieniem przez Sąd Rejonowy jednej z naczelnych zasad wyrokowania, wyrażonej w art. 321 § 1 k.p.c.

Po przedstawieniu wyżej wyrażonych wstępnych uwag przejść należy do rozpoznania zarzutów strony pozwanej podniesionych w apelacji. Przed przystąpieniem do rozważań w tym temacie wskazać trzeba przede wszystkim, że zarzuty strony pozwanej koncentrują się wokół naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 233 § 1 k.p.c. (wyrażającego zasadę swobodnej oceny dowodów), co miałyby doprowadzić do uchybień na dwóch płaszczyznach: po pierwsze w zakresie przyjętego przez Sąd pierwszej instancji uzasadnionego czasu najmu pojazdu, po drugie przyjęcie przez Sąd pierwszej instancji stawki dobowej najmu pojazdu zastępczego w wysokości 250 zł + VAT). Skarżący nie kwestionował natomiast ani w toku procesu, ani w apelacji zasady swojej odpowiedzialności, jak również wysokości roszczenia za naprawę pojazdu.

Mimo oczywistej sprzeczności, jaka pojawiła się w uzasadnieniu Sądu pierwszej instancji (a dokładniej w jego części obejmującej ustalony na podstawie przeprowadzonych dowodów stan faktyczny sprawy), wyrażającej się w tym, że z jednej strony Sąd Rejonowy wskazał, iż "W dniu 13 kwietnia 2012 r. warsztat naprawczy otrzymał protokół szkody i tego dnia można było rozpocząć serwis. Naprawa pojazdu, uwzględniając dwa dni technologicznego czasu naprawy oraz dzień na zakup kierunkowskazu i listwy ochronnej, powinna zakończyć się w dniu 16 kwietnia 2012 r.", a w dalszej części uzasadnienia podniósł, że "uzasadniony okres najmu pojazdu zastępczego to 9 dni roboczych (uwzględniając dni wolne od pracy- sumarycznie 13 dni)", przyjąć trzeba, że za podstawę faktyczną orzekania Sąd pierwszej instancji przyjął stan, w którym uzasadniony okolicznościami łączny czas naprawy pojazdu i oczekiwania na części wynosi 13 dni, z uwzględnieniem dni wolnych od pracy. Według takich danych, ustalonych w oparciu o opinię biegłego, Sąd pierwszej instancji dokonał bowiem wyliczenia należnego stronie powodowej roszczenia z tytułu zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego.

W ramach kontroli odwoławczej Sąd Okręgowy poddał ocenie przeprowadzony w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji dowód z opinii biegłego sądowego. Mieć bowiem należy na uwadze, że Sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym (art. 382 k.p.c.), postępowanie apelacyjne polega na merytorycznym rozpoznaniu sprawy, co oznacza, że wyrok Sądu drugiej instancji musi opierać się na jego własnych ustaleniach faktycznych i prawnych. Sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę merytorycznie w granicach zaskarżenia, ustala podstawę prawną orzeczenia niezależnie od zarzutów podniesionych w apelacji, kontroluje prawidłowość postępowania przed Sądem pierwszej instancji, po czym orzeka co do istoty sprawy stosownie do wyników postępowania, nie wykraczając poza wnioski zawarte w apelacji.

W ocenie Sądu Okręgowego brak jest podstaw do podważania opinii biegłego sądowego oraz poczynionych na jej podstawie ustaleń faktycznych, wyrażających się tezą, iż uzasadniony okres najmu pojazdu zastępczego to 9 dni roboczych, a uwzględniając dni wolne od pracy - to sumarycznie 13 dni. Opinia biegłego sądowego, uzupełniona o ustne wyjaśnienia biegłego złożone na rozprawie, stanowi wiarygodny dowód w sprawie. Biegły odpowiedział na wszystkie pytania zawarte w zleceniu Sądu, a także na pytania i uwagi stron, wyrażone w pismach odnoszących się do opinii pisemnej. Nie było żadnych podstaw, aby zanegować wykonaną opinię, trzeba mieć bowiem na względzie, że Sąd może oceniać opinię biegłego wyłącznie pod względem fachowości, rzetelności czy logiczności, może pomijać oczywiste pomyłki czy błędy rachunkowe, nie może jednak nie podzielać poglądów biegłego, czy w ich miejsce wprowadzać własnych stwierdzeń (por. wyrok S.N. z dnia 19 grudnia 1990 r., I PR 148/90, OSP 1991/11/300).

Nieuzasadniony jest zarzut skarżącej, sformułowany na tle okoliczności faktycznych tej sprawy, zgodnie z którymi samochód powinien być dopuszczony do ruchu mimo uszkodzeń, jakich doznał w czasie kolizji, co skracaloby czas najmu pojazdu zastępczego do czasu odpowiadającego wyłącznie czynnościom naprawczym (bez czasu oczekiwania na dostawę części). W tym temacie biegły wypowiedział się na rozprawie wskazując, że rozbity kłosz kierunkowskazu, który ma ostre krawędzie, uniemożliwia dopuszczenie pojazdu do ruchu. Zdaniem Sądu odwoławczego brak jest podstaw do podważenia powyższej opinii. Nie sposób oczekiwać od poszkodowanego, że będzie jeździł uszkodzonym samochodem, w tym takim, który ma zbity kłosz kierunkowskazu. Nie można też zgodzić się z twierdzeniami strony skarżącej, że brak zatrzymania dowodu rejestracyjnego przez policję wezwaną na miejsce zdarzenia oznacza pełną możliwość użytkowania samochodu. Nie zostały wykazane w toku procesu motywy, dla których policja dowodu rejestracyjnego nie zatrzymała, niezależnie od tego wskazać jednak trzeba, że fakt ten nie może być podstawą do konstruowania domniemania zmierzającego do wyprowadzenia wniosku o braku jakichkolwiek przeciwwskazań do pełnego użytkowania uszkodzonego samochodu. Zauważyć też trzeba, że uzasadniony czas najmu pojazdu zastępczego, wynoszący wg biegłego 13 dni, jest znacznie krótszy niż czas, za który powódka domaga się zwrotu kosztów najmu pojazdu (wynoszący wg żądania powódki 32 dni).

Nieuzasadnione są również zarzuty dotyczące stawki dobowej najmu pojazdu zastępczego. Nie ma żadnych podstaw aby zakwestionować opinię biegłego w części obejmującej przyjęte do porównania pojazdy. Wiedza specjalna biegłego niewątpliwie obejmuje również przynależność poszczególnych pojazdów do określonego "segmentu". Co więcej wskazać trzeba, że wskazany przez biegłego rynkowy koszt najmu pojazdu zastępczego, należącego do tego samego "segmentu", co uszkodzony pojazd, mieści się w przedziale 245-294 zł netto dziennie (dla najmu 5-15 dni). Tymczasem poszkodowani wynajęli na pojazd zastępczy wg stawki wynoszącej 250 zł netto dziennie, jest to więc jedna z najniższych stawek ze wskazanego przez biegłego przedziału.

Tym samym podniesiony w apelacji zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.c. okazał się nieuzasadniony. Jednocześnie strona skarżąca nie wskazała żadnych argumentów, dla których Sąd Rejonowy miałby naruszyć drugi z powołanych w apelacji przepisów procesowych, tj. art. 316 § 2 k.p.c., z kolei Sąd odwoławczy nie dopatrył się naruszenia tego przepisu.

Wyrok Sądu pierwszej instancji wymagał jednak zmiany w zakresie daty, od której zasądzone zostały odsetki za opóźnienie. Całkowicie błędna jest podana przez Sąd Rejonowy podstawa prawna, odnosząca się zasądzenia odsetek, którą Sąd ten upatruje w art. 817 k.c. Zauważyć trzeba, że przepis ten znajduje zastosowanie wyłącznie w sytuacji dochodzenia roszczeń od ubezpieczyciela, tymczasem powódka wytoczyła pozew wprost przeciwko sprawcy szkody. Pozostaje on w opóźnieniu określanym zgodnie z art. 455 k.c., który wymaga, aby świadczenie zostało spełnione niezwłocznie po wezwaniu (przy czym w orzecznictwie przyjmuje się na gruncie art. 455 k.c., że niezwłoczność nie oznacza natychmiastowości). Z uwagi na to, że powódka nie załączyła do pozwu żadnego dowodu wskazującego na fakt wzywania pozwanego sprawcy szkody do zapłaty, przyjąć należało, że rolę wezwania do zapłaty spełnił pozew doręczony w niniejszej sprawie, a pozwany pozostaje w opóźnieniu od dnia przypadającego 14 dni po doręczeniu pozwu do jego rąk. Prowadzi to – stosownie do art. 386 § 1 k.p.c. – do zmiany wyroku poprzez zasądzenie odsetek za opóźnienie od dnia 5 stycznia 2016 r. (pozew doręczono 21 grudnia 2015 r.) z jednoczesnym oddaleniem powództwa co do pozostałej części żądania odsetkowego. Z uwagi na to, że powódka uległa tylko co do nieznaczej części swojego

żądania, zmiana wyroku nie wpłynęła na zmianę orzeczenia o kosztach postępowania przed Sądem pierwszej instancji. W pozostałym zakresie apelacja podlegała oddaleniu, stosownie do art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 108 § 1 w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c., zasądzając od pozwanego na rzecz powódki kwotę 900 zł, na którą składa się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego powódki będącego adwokatem - stosownie do § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

SSO (...)SSO (...)SSO (...)